

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U003317

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 09-07-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: наказ № 132-к від 06.08.2026 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Колісник Сергій Володимирович

2. Serhii V. Kolisnyk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 09-07-2026

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 000000000

Місцезнаходження: -----, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 14156

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.77.03, 10.77.03.05

Тема дисертації:

1. Безгосподарське використання земель в Україні: кримінологічна характеристика та протидія
2. Mismanagement of Land Use in Ukraine: Criminological Characterization and Counteraction

Реферат/анотація:

1. Наукова новизна одержаних результатів дисертації полягає в тому, що вона є одним із перших в українській юридичній науці самостійним комплексним дослідженням, що формує цілісну систему наукових знань про засади протидії безгосподарському використанню земель в Україні на основі її кримінологічної характеристики. Розділ 1 дисертації присвячений ретроспективному аналізу стану дослідження феномену безгосподарського використання земель та протидії йому в Україні. Зважаючи на відсутність цільових, специфікованих наукових досліджень безгосподарського використання земель як кримінологічного феномену обґрунтована наявність актуального наукового запиту на комплексне сучасне дослідження феномену, кримінологічної характеристики, детермінації та протидії безгосподарському використанню земель в Україні. Надано характеристику безгосподарському використанню земель як об'єкту кримінологічного аналізу. Сформовано вузьке та широке її бачення. Відповідно до першого безгосподарське

використання земель розуміється як екологічно деструктивна кримінальна практика у сфері землекористування, діяльнісними проявами якої є: невиконання або неналежне виконання власниками земельних ділянок або землекористувачами обов'язку охорони земель під час здійснення господарської діяльності, що має своїм наслідком деградацію ґрунтів; пасивна протиправна поведінка спеціально зобов'язаних суб'єктів (для яких встановлено обов'язок проведення рекультивації порушених внаслідок дослідно-промислової розробки родовищ бурштину чи видобування бурштину земель), яка полягає у бездіяльності щодо запобігання розвитку екологічно небезпечної ситуації та невжиття необхідних заходів для її стримування і недопущення шкідливих наслідків і, відтак, незапобігання завданню шкоди землям як об'єкту кримінально-правової охорони. Широке бачення безгосподарського використання земель репрезентує його як різновид екологічної злочинності, що проявляється у відносно масових і стійких кримінальних практиках у сфері землекористування, а також акцесорних і супутніх до нього форм кримінальної активності. Акцентування соціальної уваги на безгосподарському використанні земель шляхом криміналізації таких діянь зумовлене небезпечністю та поширеністю посягань у сфері землекористування, що негативно впливає на якісні параметри земель, створює загрозу одночасно екологічній, економічній та продовольчій безпеці держави та являють собою результат конфлікту між економічною та екологічною складовими землекористування, джерелами якого є суперечності між прагненням отримати максимальну вигоду від використання земельних ресурсів і вимогами щодо охорони земель. З'ясовано, що чинна назва та диспозиція ч. 1 ст. 254 Кримінального кодексу України не відповідають принципам правової визначеності, ясності та недвозначності термінології. Аргументовано доцільність побудови диспозиції ч. 1 ст. 254 Кримінального кодексу України як бланкетної, в якій діяння сформульовано найбільш узагальнено з відсиланням до приписів земельного законодавства. Аргументовано доцільність диференціації кримінальної відповідальності за безгосподарське використання земель шляхом введення у склади кримінальних правопорушень кваліфікуючих ознак. Звернуто увагу на наявність певних законодавчих прогалин у частині регламентації відповідальності за вчинення безгосподарського використання земель на особливо охоронюваних природних територіях, а саме в зоні надзвичайної екологічної ситуації та на особливо цінних землях. Запропоновано відповідні зміни у ст. 254 Кримінального кодексу України. Розділ 2 присвячено кримінологічному аналізу сучасного стану і тенденцій безгосподарського використання земель в Україні. З'ясовано відповідні абсолютні, середні та відносні показники, зокрема його рівень, інтенсивність, динаміку, структуру та географію. Показники динаміки протягом 2002–2024 рр. засвідчують хвилеподібні зміни в кількості облікованих кримінальних правопорушень на тлі стійкої загальної тенденції до їх зростання. Розраховане значення середнього темпу зростання облікованих кримінальних правопорушень становить 117,6 %, значення спеціального коефіцієнта безгосподарського використання земель на індекс розрахунку 1 млн. осіб – 1,38. Визначені та кількісно оцінені частки найбільш поширених форм вчинення безгосподарського використання земель: створення штучних водойм (69,8 %); випалювання деревного вугілля (13,2 %); зняття поверхневого шару земель при незаконному видобуванні корисних копалин (9,3 %). Застосування методу експертних оцінок дало змогу оцінити рівень латентності безгосподарського використання земель – 85,5 %. Визначено найбільш латентні його форми та фактори латентності. Визначено регіони з найвищими показниками інтенсивності безгосподарського використання земель: найбільші значення спеціальних коефіцієнтів мають Тернопільська (12,6), Рівненська (10,1), Хмельницька (8,2), Чернівецька (8), Волинська (7,9).

2. The scientific novelty of the findings of this thesis is that it constitutes one of the first independent and comprehensive studies in Ukrainian legal scholarship to construct a coherent system of scientific knowledge on the foundations for counteracting land use mismanagement in Ukraine, grounded in its criminological characterization. Chapter 1 of the thesis undertakes a retrospective analysis of the state of research on the phenomenon of land use mismanagement and the measures aimed at counteracting it in Ukraine. Given the absence of targeted and specialized academic studies addressing land use mismanagement as a criminological phenomenon, the thesis substantiates the existence of a pressing academic demand for a comprehensive and contemporary examination of this phenomenon, its criminological characterization, its determinants, and

counteraction for land use mismanagement in Ukraine. The thesis provides a characterization of land use mismanagement as an object of criminological analysis, formulating both narrow and broad conceptualizations. In the narrow sense, land use mismanagement is construed as an environmentally destructive criminal practice in the sphere of land use, manifested through such actions as: the failure or improper fulfilment by landowners or land users of their duty to ensure land protection in the course of economic activity, resulting in soil degradation; as well as passive unlawful conduct on the part of specifically designated entities (upon whom the duty to carry out reclamation of lands disturbed as a result of pilot industrial development of amber deposits or amber extraction is imposed), expressed in non-intervention in the progression of an environmentally hazardous situation and in the failure to implement appropriate measures to counteract its progression and prevent environmentally dangerous consequences, thereby allowing harm to lands protected under criminal law to occur. In its broader sense, land use mismanagement is presented as a form of environmental crime manifested in relatively widespread and sustained criminal practices within the sphere of land use, as well as in accessory and associated forms of criminal activity. The societal focus on land use mismanagement through the criminalization of such acts is justified by the severity and prevalence of encroachments in the sphere of land use, which adversely affect the qualitative characteristics of lands, pose concurrent threats to environmental, economic, and food security of the State, and reflect a conflict between the economic and environmental dimensions of land use. This conflict arises from the tension between the pursuit of maximum economic gain from the use of land resources and the imperative of land protection. The study demonstrates that the current title and disposition of Part 1 of Article 254 of the Criminal Code of Ukraine do not fully adhere to the principles of legal certainty, clarity, and unambiguity of terminology. The thesis substantiates the advisability of framing the disposition of Part 1 of Article 254 of the Criminal Code of Ukraine as a blanket provision, whereby the prohibited act is articulated in the most general terms with reference to relevant land legislation. The author further justifies the advisability of differentiation of criminal liability for land use mismanagement through the introduction of qualifying elements into the corresponding corpus delicti. It is also noted that certain legislative gaps exist regarding the regulation of liability for land use mismanagement committed within natural areas under special environmental protection, particularly within zones of environmental emergency and on lands of particular value. Accordingly, relevant amendments to Article 254 of the Criminal Code of Ukraine are proposed. Chapter 2 of the thesis undertakes a criminological analysis of the current state and trends of land use mismanagement in Ukraine. The study identifies pertinent absolute, average, and relative indicators, including its level, intensity, dynamics, structure, and geographical distribution. Dynamic indicators for the period 2002–2024 reveal wave-like fluctuations in the number of recorded criminal offences against a backdrop of an overall stable upward trend. The calculated average growth rate of recorded criminal offences amounts to 117.6%, while the special coefficient of land use mismanagement, calculated per 1 million inhabitants, stands at 1.38. The study further quantifies and evaluates the prevalence of the most common forms of land use mismanagement: creation of artificial water bodies (69.8%), charcoal production (13.2%), and removal of topsoil during illegal mineral extraction (9.3%).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Колісник С.В., Турлова Ю.А. Соціально-кримінологічні передумови криміналізації безгосподарського використання земель. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2023.

Вип. 76, ч. 2. С. 119- 125. URL: https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2023/05/76_part-2_FINAL1.pdf. Doi: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.76.2.20>.

- Турлова Ю.А., Колісник С.В. Деякі кримінологічні показники безгосподарського використання земель. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2024. Вип. 81, ч. 2. С. 346-352. URL: <https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/301498/293662>. Doi: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.81.2.54>.
- Колісник С.В. Стан наукової розробленості проблем безгосподарського використання земель і протидії цим злочинам. Щорічник наукових праць «Правова держава». 2025. Вип. 36. С. 691-703. URL: <https://pravova-derzhava.org/law-state-issue36-2025>. Doi: 10.33663/0869-2491-2025-36-691-703.
- Поліщук Г. С., Колісник С.В. Деякі правові засоби протидії екологічній злочинності. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2024. № 2 (32). С. 844-854. URL: <https://vca.univd.edu.ua/index.php/vca/article/view/382/387>. Doi: <https://doi.org/10.32631/vca.2024.2.64>.
- Колісник С.В. Деякі кримінологічні показники безгосподарського використання земель в Україні. Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції до Дня науки та 30-річчя Національної академії правових наук України (м. Київ, 18 травня 2023 року). Одеса: Видавництво «Юридика», 2023. 1168 с. С. 956-959.
- Колісник С.В. Поширеність як передумова криміналізації безгосподарського використання земель. Теоретико-прикладні проблеми юридичної науки на сучасному етапі реформування кримінальної юстиції: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 10 травня 2024 р.). Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2024. 130 с. С. 20-21.
- Колісник С.В. Соціально-демографічні характеристики осіб, які вчинили безгосподарське використання земель. Інновації та перспективи сучасної правової науки: матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 28 листопада 2024 р.). Київ: Державний університет інфраструктури і технологій, 2024. 345 с. С. 211-214.
- Колісник С.В. Щодо диференціації кримінальної відповідальності за безгосподарське використання земель. Злочинність і протидія їй в умовах війни та у повоєнній перспективі: міждисциплінарна панорама: зб. тез доп. II Міжнар. наук.- практ. конф. (м. Вінниця, 16 квіт. 2025 р.) / МВС України; Нац. поліція України; Харків. нац. ун-т внутр. справ; Кримінолог. асоціація України. Вінниця: ХНУВС, 2025. 768 с. С. 148-151
- Колісник С.В. Щодо географії безгосподарського використання земель в Україні. Актуальні питання кримінального права та процесу: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 25 квітня 2025 р.) / за заг. ред. д.ю.н., проф., В.І. Фелика, за наук. ред. д.ю.н., проф., О.В. Драган; Київ. ун-т інтелект. власн. та права. Київ: АА Тандем, 2025. 264 с. С. 143-146.
- Колісник С.В. Структура безгосподарського використання земель в Україні. Теоретико-прикладні проблеми юридичної науки на сучасному етапі реформування кримінальної юстиції: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 30 травня 2025 року). Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2025. 218 с. С. 96-99

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0122U201164

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Турлова Юлія Анатоліївна

2. Yuliia A. Turlova

Кваліфікація: д. ю. н., с.д., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0508-2087

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чечерський Віктор Іванович

2. Viktor I. Checherskiy

Кваліфікація: д.ю.н., доцент, 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4269-1247

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Офіс Генерального прокурора

Код за ЄДРПОУ: 00034051

Місцезнаходження: вул. Різницька, Київ, 01011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство юстиції України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тичина Дмитро Михайлович

2. Dmytro M. Tychyna

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9430-6101

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мовчан Роман Олександрович

2. Roman O. Movchan

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2074-8895

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=RSy8W6sAAAAJ&hl=uk>;

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57221110733>;

<https://www.webofscience.com/wos/author/record/AAK-1080-2021>

Повне найменування юридичної особи: Донецький національний університет імені Василя Стуса

Код за ЄДРПОУ: 02070803

Місцезнаходження: вул. 600-річчя, Вінниця, Вінницький р-н., 21021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кулинич Павло Федотович

2. Pavlo F. Kulynych

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8716-0661

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Загине́й-Заболо́тенко Зо́я Аполліна́ріївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Загине́й-Заболо́тенко Зо́я Аполліна́ріївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Топона́р О.І.

Реєстратор

Юрче́нко Тетя́на Анато́ліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрче́нко Тетя́на Анато́ліївна